

Taiala: faaseā e ono lē faamanuiaina

Te reo Māori

E lē o manatu le Pulega i le faaaogāina o le te reo Māori, o le gagana aloaia, i faasalalauga ma faapogai o soo se faaletonu tau faasalalauga ma o le a lē iloiloina mafuaaga o faaseā faapenei. O le pule faitalia a le faatonu e mafai ai ona faaaoga. E lē o iai se faamoemoe e tatau ai i ofisa faasalalau ona tuuina atu se tali aloaia i faaseā e faatatau i le te reo Māori (peitai e lē faaaogā le tulaga lea i isi vaega o ta'ua i lalo).

[KS ma le Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2020-135](#)

Gagana vale maualalo

E iai tulaga e faaaogā ai gagana vale maualalo e seāseā ona solia ai faatulagana, aemaise lava pe a faasalalau i le taimi o polokalame o lo o faatulaga i le PG po o luga atu, po o taimi o talafou. O upu ma faaupuga e ta'ua o gagana vale maualalo e aofia upu e pei o le 'crap,' 'bloody,' 'bugger,' 'wanker,' 'pissed off' ma le 'shit.' E ui o ni faaupuga e lē tautatala i ai tagata uma, ae o faaupuga nei ua tele lava ina faaaogā. E le o ni faaupuga e faateia pe faatiga ai se vaega tele o le au faafofoga, peitai e iai tulaga e ono tupu ai, e pei o le faifai pea po o le soona faaaogā i se tulaga ua matuā lē mafaufau ai lava.

[Franklin and Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2022-113](#) (shit)

[Allison and Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2020-142](#) (wanker)

[Richards and Radio New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2018-006](#) (shit)

[Harvey and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2020-023](#) (bugger)

[McCaughan and Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2020-165](#) (pissed off)

[McCaughan and MediaWorks TV Ltd, Faaiuga Nu. 2016-062](#) (piece of piss, bullshit, shit)

[Jones and Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2023-006](#) (bloody)

[Lockyer and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2012-089](#) (crap, pissed off)

Upu faifai

E ioeina e le Pulega nisi o faasalalauga e faaaogā ai faaupuga o le 'God,' 'Jesus,' 'Christ,' 'Hell' e fesootai ma le talitonuga Faa-Kerisiano, e ono lē taliaina e nisi o tagata. Peitai, o faaupuga nei e lē o faatulaga o ni gagana masoā ma o faaupuga ua tele ina faaaogā i nei vaitaimi i gagana o aso uma. E tele tulaga ua maua ai pea e le Pulega le faaaogā o le 'Jesus' ma le 'Christ' e faaali ai lagona maofa ma e lē o solia ai taiala o lo o faaaogā tele e tagata.

[Bruce-Phillips and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2020-092](#) (Jesus)

[McKane and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2020-118](#) (god, holy crap)

[Nixey and NZME Radio Ltd, Faaiuga Nu. 2020-037](#) (faitioaga faamalie e faatatau i tagata Kerisiano)

Paleni (faasolosolo)

E lē o i ai se faamoemoe e tatau ona faamalie tulaga paleni i le tau faaali o le mau manatu ma finagalo e faatatau i se mataupu faigata ma le lavelave i se faasalalauga e tasi. O se tasi o vaega autu mo le Pulega pe a iloiloina se faaseā i lalo o le tulaga lenei, o le silasila lea pe faamata o silafia e le au maimoa manatu faaalua i lea mataupu mai isi faasalalauga, e aofia ai isi ofisa faasalalau (faamata o se mataupu o faifai pea ma felafolafoaiga). E seāseā ona lagolagoina e le Pulega ni faaseā i lalo o le tulaga paleni e faapea o loo faasalalauina e le ofisa faasalalau se manatu patino pe afai o se mataupu e mau eseese i ai finagalo na faaalua e le toatele o tagata.

[Watkin and Radio New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2022-091](#)

[Egan ma le Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2021-002](#)

[Garrett ma le Radio New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2021-073](#)

Manatu Patino

E masani ona teena e le Pulega soo se faaseā e uiga i se ituaiga polokalame ua manatu ai se tasi o loo faia se faaseā sa tatau pe lē tatau foi ona aofia i faasalalauga a le ofisa faasalalau. O mataupu nei e tuu atu i le pule faitalia a le faatonu ma tulaga o manatu patino. O le matafaioi a le Pulega le suesue o faaseā pe faamata ua solia e mataupu tau faasalalauga ni tulaga tau faasalalauga, ae latou te lē suia mataupu tau faasalalauga a ofisa faasalalau i mataupu e manao i ai se tasi ua faia sana faaseā e tatau ona faaofia.

[Wratt ma le Mediaworks TV Ltd, Faaiuga Nu. 2019-031](#)

[Malcolm ma le Radio New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2016-018](#)

[Sheerin ma le Mediaworks TV Ltd, Faaiuga Nu. ID2017-022](#)

Tulaga e lē faaitu'au e faia i sui faipule/tagata lauiloa

E sili atu ona maua tulaga e lē faaitu'au ua solia e sui faipule ma tagata lauiloa nai lo se tasi e lē o malamalama lelei i tulaga tau faasalalauga. E umia e sui faipule ma tagata lauiloa se tulaga i totonu o le atunuu, ma o le fesiligia ma le suesueina auilili o a latou manatu i taiala, matafaioi ma amioga, o tulaga e tatau ia i latou nei ona nofo sauni i ai. E agavaa e faatalatalanoa o latou manatu, ua lava lo latou tomai e gafatia ai fesili e soona lafo pe lē logo mālie po o isi ituaiga faasalalauga e ono lē talafeagai ona faia i se tagata faatauva.

[Lindsay and Radio New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2022-003](#)

[Robinson and Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2021-133](#)

[Watkins & Yardley and Radio New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2022-142](#)

[Frewen ma le Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2020-146B](#)

[Bowkett ma le Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2020-103](#)

Paleni – Faasalalauga o sui faipule

O le faitalia a ofisa faasalalau le faaaofia po o le lē faaaofia o nisi o sui faipule po o sui tauva o le faiga palota i polokalame (e aofia ai felafolafoaiga a sui tauva, faatalatalanoaga po o isi faasalalauga a o loma se faiga palota) e le o se tulaga ua solia ai taiala tau faasalalauga i tulaga moni o faasalalauga. Mo se faataitaiga, e le faapea ua solia taiala pe afai e fai se felafolafoaiga i le va o sui tauva faaupufai ae leai se sui tauva o se vaega faaupufai laitiiti na auai ai. O se tasi o aiatatau a ofisa faasalalau e saoloto ai le faaali o manatu, le aiatatau e:

- tuuitiitia ai le toatele o sui e mafai ona auai i se polokalame ma e filifilia e tusa ai ma tulaga paleni ma le sa’o (e pei o le faatapulaa i se tulaga talafeagai o le aofai o i latou e auai ina ia ausia le taimi faatulagaina e faasalalau ai le polokalame)
- faaalua manatu mai nisi o talitonuga patino, po o le faamamafa o nisi o talitonuga patino e faaali i polokalame ua saunia ma o lo o tausisia ai faatulagana.

E atagia i faatulagana e tatau ai ona paleni faasalalauga tulaga tonu tau faasalalauga o iai nei ma faamatalaga ma avanoa e iloa ai sui faipule eseese ma o latou manatu ma e tele alagaoa e maua ai. E le o faalagolago le au maimoa i le tasi o se polokalame o maua atu ai faamatalaga/auiliiliga o sui faipule tauva uma.

[Crawford and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2009-093](#) (tuuitiitia le toatele o sui i se felafolafoaiga ona o le taimi faatulagaina e faasalalau ai le polokalame)

[The Christian Heritage Party and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2002-173](#) (o ē na filifilia e auai i felafolafoaiga, sa faatapulaa na o taitai o vaega o lo o iai o latou sui i vaega o le a tuua le Palemene)

[Steele and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2022-104](#) (se faipule o lo o faaali i se polokalame e fiafia i ai tagata)

Polokalame e lē talafeagai mo tamaiti (Free-to-Air TV)

E amata polokalame e talafeagai mo tagata e 16 tausaga ma luga atu le matutua mai le 8.30pm i le Free-to-Air TV (e lē faaaogā le tulaga lea i le Pay TV). O polokalame ua faatulaga mo tausaga 16 le matutua e ono faasalalau mai le taimi lea ma e ono faasalalau ata ua faatulaga mo tausaga 18 le matutua mai le 9.30pm. E iai le manatu i le Pulega o taimi faatulagaina nei o lo o i tua atu ma taimi e masani ona matamata ai tamaiti, e aofia ai ma faaiuga o vaiaso poo vaiataimi o tuuaga o aoga. O polokalame e talafeagai mo tagata matutua e ono aofia ai mataupu tau tagata matutua, gagana, polokalame e faaali ai sauaga ma feusuaiga. E faatagaina i taimi mulimuli ane o le po vaega maualuga atu mo polokalame faapenei. O taimi e faasalalau ai se polokalame, o tulaga ua faavasega i ai, o le faasalalauina o lapataiga a o lei amatalia se faasalalauina, o le faamatalaina o se polokalame i taiala mo le TV ma faiga e pulea ai e mātua, o tulaga uma nei e faia i ai filifiliga a le au maimoa ma faia i ai la latou filifiliga pe maimoa i ai pe leai foi. E faaaauu pea ona lē talia e le Pulega ni faaseā e faasaga i polokalame mo tagata matutua e faapea ua mamafa tele sa faasalalau i tua atu o taimi e masani ona matamata ai tamaiti, talu ai o loo maua auala latou te filifili ma pulea ai ata e matamata ai. E mafai ona maua nisi faamatalaga i taimi faatulagaina ma tulaga ua faavasega i ai i le [itulau lenei](#).

[Fransen and Discovery NZ Ltd, Faaiuga Nu. 2020-122](#)

[Millar and Discovery NZ Ltd, 2021-064](#)

[McMurphy ma le Television New Zealand, Faaiuga Nu. 2020-014](#)

[Barnao ma le Mediaworks TV Ltd, Faaiuga Nu. 2019-002](#)

[Ross ma le Māori Television Service, Faaiuga Nu. 2017-045](#)

Vaega o tagata lautele o lo o puipuia mai faiga faailoga tagata

O faaseā i lalo o tulaga faailoga tagata ma le faalumaluma e tataua na patino i se vaega o tagata i tulaga o ta'ua ai vaega o autasi i ai tagata uma e pei o **itupa, itupa fai aiga, tupuaga, tausaga, manaoga faapitoa, tulaga galue po o talitonuga e tusa ai ma le tulafono, aganuu po o talitonuga faaupufai**. Sa masani ai na tausia e le Pulega le faatulagana e lē faaaogā lea i vaega (e lē patino i se ituaiga e tasi) o lo o ta'ua i lalo:

- tagata e lē tupuga mai tagata Māori
- tagata e faatautee i tuipuii po o isi puipuiga tau COVID-19
- tagata o lo o auai i nisi o taaloga po o meafai e faafiafiaina ai.

[O'Sullivan and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2022-138](#) (Tagata e le o tangata whenua)

[McCracken and Radio New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2022-099](#) (faatautee i tuipuihui ma isi puipui tau COVID-19)

[Cycling Action Network and NZME Radio Ltd, Faaiuga Nu. 2021-092](#); ma le [McKenzie and Television New Zealand Ltd, Faaiuga Nu. 2022-141](#) (taaloga ma meafai e faafiafiaina ai)

Mo le fia maua o faamatalaga auiliili, tagai i taiala a le BSA e tusa ma le [pule e teena ai le suesueina o mafuaaga o se faaseā](#). Afai e te le o mautinoa pe faamata matou te faagaioia lau faaseā, faamolemole [faafesootai mai](#) e mafai ai ona matou fesootai lau mataupu i le vaega tonu e tatau ona silasila i ai.